

**МИНИСТЕРСТВО ОБРАЗОВАНИЯ РЕСПУБЛИКИ БЕЛАРУСЬ
БЕЛОРУССКИЙ ГОСУДАРСТВЕННЫЙ УНИВЕРСИТЕТ
ФИЛОЛОГИЧЕСКИЙ ФАКУЛЬТЕТ
Кафедра романского языкознания**

ЛОЗОВСКИЙ
Константин Дмитриевич

**РУССКОЯЗЫЧНЫЕ ПЕРЕВОДЫ «БОЖЕСТВЕННОЙ КОМЕДИИ»
ДАНТЕ В XIX–XX ВВ.: ОПЫТ СОПОСТАВИТЕЛЬНОГО АНАЛИЗА**

Дипломная работа

Научный руководитель:
кандидат филологических наук,
доцент Логиш С. В.

Допущена к защите

«06» июня 2022 г.

Зав. кафедрой романского языкознания

кандидат филологических наук, доцент Пантелеенко О. А.

Минск, 2022

РЕФЕРАТ

Лозовский Константин Дмитриевич

РУССКОЯЗЫЧНЫЕ ПЕРЕВОДЫ «БОЖЕСТВЕННОЙ КОМЕДИИ» ДАНТЕ В XIX – XX ВВ.: ОПЫТ СОПОСТАВИТЕЛЬНОГО АНАЛИЗА

Структура дипломной работы. Дипломная работа состоит из введения, двух глав, заключения и списка использованной литературы, включающего 77 наименований. Полный объем работы – 57 страниц печатного текста.

Ключевые слова: перевод, Данте, «Божественная Комедия», русский язык, итальянский язык, Лозинский, Мин, Маранцман, Илюшин, переводчик.

Объектом исследования являются переводы «Божественной Комедии» Данте на русский, выполненные в XIX веке П. Железниковым, П. Катениным, С. Шевыревым, Д. Мином, Д. Минаевым и В. Брюсовым и в XX в. М. Лозинским, А. Илюшиным и В. Маранцманом.

Предмет исследования составляет сопоставление переводческих стратегий и методов, выбранных вышеуказанными переводчиками, и решение ими конкретных переводческих задач.

Целью исследования является выполнение сопоставительного анализа русскоязычных переводов «Божественной комедии» XIX–XX вв.

Для достижения поставленной цели необходимо выполнить следующие **задачи:**

- Анализ переводов Железникова, Катенина, Шевырева, Мина, Минаева и Брюсова;
- Анализ переводческих методов М. Лозинского, А. Илюшина и В. Маранцмана с целью выяснения закономерностей и объяснения переводческих решений;
- Сравнение отдельных черт и характеристик переводов Лозинского, Илюшина и Маранцмана.

Практическая новизна исследования. В ходе исследования были выявлены ключевые характеристики русскоязычных переводов “Божественной комедии” XIX века, проанализированы переводческие стратегии М. Лозинского, А. Илюшина и В. Маранцмана, диахронический контекст созданных ими переводов и их общие и частные черты.

Практическая значимость исследования и область применения. Результаты исследования могут быть использованы при подготовке курсов по специальности «Романо-германская (итальянская) филология», в частности, в спецкурсах по художественному переводу и в лекциях по итальянской литературе.

РЭФЕРАТ

Лазоўскі Канстанцін Дзмітрыевіч

РУСКАМОЎНЫЯ ПЕРАКЛАДЫ «БОСКАЙ КАМЕДЫІ» ДАНТЭ Ё XIX – XX СТСТ.: ВОПЫТ СУПАСТАЎЛЯЛЬНАГА АНАЛІЗУ

Структура дыпломнай работы. Дыпломная работа складаецца з уводзінаў, двух раздзелаў, заключэння і спіса выкарыстанай літаратуры, які налічвае 77 найменняў. Поўны аб'ём працы – 57 старонак друкаванага тэксту.

Ключавыя словы: пераклад, Дантэ, «Боская камедыя», руская мова, італьянская мова, Лазінскі, Мін, Маранцман, Ілюшын, перакладчык.

Аб'ектам даследавання з'яўляюцца пераклады «Боскай Камедыі» Дантэ на рускую мову, выкананыя ў XIX стагоддзі П. Жалезнікавым, П. Катэніным, С. Шавыровым, Д. Мінам, Д. Мінаевым і В. Брусавым і ў XX ст. М. Лазінскім, А. Ілюшыным і В. Маранцманом.

Прадмет даследавання складаецца з супастаўлення перакладчыцкіх стратэгіі і метадаў, абраных вышэйпаказанымі перакладчыкамі, і рашэнне імі канкрэтных перакладчыцкіх задач.

Мэтай даследавання з'яўляецца выкананне супастаўляльнага аналізу рускамоўных перакладаў «Боскай камедыі» XIX–XX стст.

Для дасягнення пастаўленай мэты неабходна выканаць наступныя **задачы**:

- Аналіз перакладаў Жалезнікава, Катэніна, Шавырова, Міна, Мінаева і Брусава;
- Аналіз перакладчыцкіх метадаў М. Лазінскага, А. Ілюшына і В. Маранцмана з мэтай высвятлення заканамернасцяў і тлумачэння перакладчыцкіх рашэнняў;
- Параўнанне асобных рыс і характарыстык перакладаў Лазінскага, Ілюшына і Маранцмана.

Практычная навізна даследавання. У ходзе даследавання былі высветлены ключавыя характарыстыкі рускамоўных перакладаў «Боскай камедыі» XIX стагоддзя, прааналізаваныя перакладчыцкія стратэгіі М. Лазінскага, А. Ілюшына і В. Маранцмана, дзяржанічны кантэкст створаных імі перакладаў і іх агульныя і асобныя рысы.

Практычная значнасць даследавання і вобласць прыкладання. Рэзультаты даследавання могуць быць выкарыстаныя для падрыхтоўкі курсаў па спецыяльнасці «Рамана-германская (італьянская) філалогія», у прыватнасці, у спецкурсах па мастацкаму перакладу і ў лекцыях па італьянскай літаратуры.

SUMMARY

Lazouski Kanstantsin Dzmitryevich

RUSSIAN TRANSLATIONS OF DANTE'S DIVINE COMEDY IN 19TH AND 20TH CENTURIES: AN EXPERIENCE OF COMPARATIVE ANALYSIS

The structure of the thesis. The thesis consists of an introduction, two chapters, a conclusion and a list of references, which includes 77 titles. The full volume of the work is 57 pages of printed text.

Keywords: translation, Dante, Divine Comedy, Russian language, Italian language, Lozinski, Min, Marantsman, Ilyushin, translator.

The **object** of the study is translations of Dante's Divine Comedy into Russian, made in the 19th century by P. Zheleznikov, P. Katenin, S. Shevyriov, D. Min, D. Minaev and V. Bryusov and in the 20th century by M. Lozinsky, A. Ilyushin and V. Marantsman.

The **subject** of the study is a comparison of the translation strategies and methods chosen by the above translators, and their solution of specific translation tasks.

The **objective** of the study is to perform a comparative analysis of Russian translations of the Divine Comedy of the 19th and 20th centuries.

In order to achieve this goal, the following **tasks** must be performed:

- Analysis of translations by Zheleznikov, Katenin, Shevyriov, Min, Minaev, and Bryusov;
- Analysis of the translation methods of M. Lozinski, A. Ilyushin and V. Marantsman in order to find out the regularities and explain the translation solutions;
- Comparison of individual features and characteristics of translations by Lozinsky, Ilyushin and Marantsman.

Practical novelty of the study. The study identified the key characteristics of Russian translations of the "Divine Comedy" of the 19th century, analyzed the translation strategies of M. Lozinsky, A. Ilyushin and V. Marantsman, the diachronic context of their translations and their common and special features.

Practical significance of the research and the scope of application. The results of the study can be used in the preparation of courses on "Roman-Germanic (Italian) philology", in particular, in special courses on literary translation and in lectures on Italian literature.